

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 - 196/4
Podgorica, 11.03.2022. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „Lokalni javni emiter Radio Kotor“ d.o.o, emiteru radijskog programa „Radio Kotor“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 19. februara 2022. godine, emitovanjem sadržaja „Žensko preduzetništvo“:
 - a) omogućio da sponzor utiče na sadržaj (dominantnim učešćem sponzorovog predstavnika i predstavnika sponzorovog projektnog partnera u emisiji), odnosno raspored emisije koju sponzoriše (izmjenom programske šeme radi emitovanja sponzorisanog sadržaja),
 - b) direktno podsticao na korišćenje usluga sponzora posebnim promotivnim upućivanjem na te usluge,
 - c) prekršio zabranu sponzorisanja informativnog programa.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog kršenja:
 - a) uslova da sponzor ne smije uticati na sadržaj, odnosno raspored usluga ili programa koje sponzoriše (član 95 stav 1 tačka 1 Zakona o elektronskim medijima),
 - b) uslova da sponzorisan programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge (član 95 stav 1 tačka 2 Zakona o elektronskim medijima i član 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - c) zabrane da vijesti i informativni program ne smiju biti sponzorisani (član 95 stav 5 Zakona o elektronskim medijima i član 60 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl list Crne Gore“, broj 36/11)).
3. Nalaže se privrednom društvu „Lokalni javni emiter Radio Kotor“ d.o.o. da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru radijskog programa „Radio Kotor“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Lokalni javni emiter Radio Kotor“ d.o.o. je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru radijskog programa „Radio Kotor“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru 'Radio Kotor' upozorenje jer je dana 19. februara 2022. godine, emitovanjem sadržaja 'Žensko preduzetništvo' prekršio zabranu sponzorisanja informativnog programa. Upozorenje je izrečeno i zbog toga što je emiter direktno podsticao na korišćenje usluga sponzora posebnim promotivnim upućivanjem na te usluge, kao i zbog toga što je omogućio da sponzor utiče na sadržaj i raspored sponzorisanog sadržaja“.
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 17. februara 2022. godine, privredno društvo „Lokalni javni emiter Radio Kotor“ d.o.o., emiter radijskog programa „Radio Kotor (u daljem tekstu: emiter), dostavio je Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija), obavještenje o emitovanju sponzoriranih sadržaja (tri intervjua), saglasno obavezama preuzetim Ugovorom o sponzorstvu (akt zaveden kod Agencije pod brojem 02-196 od 17. februara 2022. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-J-9.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-196/1 od 21.02.2022. godine), kao i snimak sadržaja (intervju) koji je emitovan dana 19.02.2022. godine, te zaključeni Ugovor o sponzorstvu predmetnog programskog sadržaja.

Dana 01.03.2022. godine, emiter je dostavio pisano izjašnjenje sa snimkom emitovanog sadržaja i Ugovorom o sponzorstvu br. 01-34/22 od 16.02.2022. godine, koji je zaključio sa Opštinom Kotor - Sekretarijatom za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj. U izjašnjenju se navodi da „... je emitovanje sadržaja na temu 'Podrška ženskom preduzetništvu' od društveno korisnog značaja. Ovaj projekat promovise potrebu za osnaživanjem nezaposlenih žena za preduzetništvo, a sprovodi se u okviru programske šeme 'World of Work in Montenegro' finansirane od strane Fonda za dobro upravljanje Vlade Ujedinjenog Kraljevstva, a u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada (MOR).“

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promovise svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (član 8 stav 1 tačka 17 Zakona);
- članom 95 stav 1 tačka 1 Zakona je propisano da sponzor ne smije uticati na sadržaj, odnosno raspored usluga ili programa koje sponzoriše ili na odgovornost ili uredničku nezavisnost pružaoca usluge;
- članom 95 stav 1 tačka 2 Zakona je propisano da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge;
- članom 95 stav 1 tačka 4 Zakona i članom 58 Pravilnika je propisano da kada je program sponzorisan u cjelini ili djelimično, mora jasno biti označen imenom, logotipom i/ili drugim simbolom sponzora, kao što je upućivanje na njegov/e proizvod/e ili njegovu/njegove uslugu/usluge ili njegov prepoznatljivi znak na primjeren način za programe, na početku, tokom i/ili na kraju programa;
- članom 95 stav 5 Zakona i članom 60 Pravilnika je propisano da je zabranjeno sponzorisanje informativnih i programa o društveno-političkim aktuelnostima.

Na osnovu uvida u snimak emitovanog sadržaja, Ugovor o sponzorstvu i izjašnjenje emitera, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 19. februara 2022. godine, emitovao emisiju „Žensko preduzetništvo“ u trajanju od 1 sat i 54 sekunde. Kako je navedeno u obavještenju dostavljenom Agenciji, riječ je o sponzorisanom programskom sadržaju, u vezi sa kojim je emiter zaključio Ugovoru o sponzorstvu sa Opštinom Kotor - Sekretarijatom za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj.
2. Na početku emisije **voditeljka** kaže: „Pratite sponzorirani program Radio Kotora. Sponzori emisije su Fond za dobro upravljanje, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada – MOR.“

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Opštine Kotor, koje čine partnerske organizacije Opština Kotor, Zavod za zapošljavanje - Biro rada Kotor, Fakultet za turizam i hotelijerstvo, kompanija 'Expo Commerce', Udruženje agencija za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca Crne Gore i Udruženje hotelijera Kotor, pozvali su sve zainteresovane nezaposlene žene koje žele pokrenuti vlastiti posao, da se prijave za učešće u programu podrške razvoju ženskog preduzetništva."

3. O ciljevima lokalnog partnerstva i samom projektu, razgovarano je sa Anđelom Milošević ispred Sekretarijata za preduzetništvo, komunalne poslove i saobraćaj Opštine Kotor i kapetanom duge plovidbe Jankom Milutinom, ispred Udruženja agencija za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca Crne Gore.
4. **Anđela Milošević - Sekretarijat za preduzetništvo, komunalne poslove i saobraćaj Opštine Kotor:** *„Uprkos poznatoj činjenici da žene mogu imati i zaista imaju značajnu ulogu u pokretanju lokalne i nacionalne ekonomije, njihov potencijal često ne biva ostvaren zbog različitih prepreka. Upravo iz tog razloga smo se i odlučili da kroz lokalno partnerstvo za zapošljavanje Opštine Kotor apliciramo za jednu ovakvu intervenciju u okviru projekta 'Podrška razvoju ženskog preduzetništva', koju finansira Vlada Ujedinjenog Kraljevstva kroz Fond za dobro upravljanje, u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada, tako da je krajem prošle godine potpisan ugovor između Opštine Kotor, kao glavnog podnosioca i Međunarodne organizacije rada o finansiranju jedne ovakve intervencije."*
5. U nastavku je bilo riječi o važnosti ekonomskog osnaživanja žena kao preduslova stabilnog ekonomskog razvoja. Gošća ocjenjuje da je situacija danas mnogo bolja nego što je bila, posebno naglašavajući značaj inkluzivnog djelovanja na tom polju. S tim u vezi, program podrške razvoju ženskog preduzetništva posebno će imati u vidu samohrane majke, osobe sa invaliditetom, kao i majke djece sa posebnim potrebama.
6. **Janko Milutin - Udruženje agencija za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca Crne Gore:** *„Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, uz tehničku pomoć tima projekta 'Dalji razvoj lokalne inicijative za zapošljavanje u Crnoj Gori' finansiranog od EU IPA sredstava, u okviru programa Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku, pripremili su Strategiju zapošljavanja Opštine Kotor 2021-2024., sa Akcionim planom za 2021. godinu."*
7. Predstavnik Udruženja je u nastavku govorio o ključnim zadacima Strategije, kroz izradu akcionih planova, praćenje sprovedenih mjera, izvještaje, lokalne inicijative, inicijative za zapošljavanje.
8. Na samom kraju emisije, voditeljka je uputila poziv svim zainteresovanim ženama da se prijave za učešće u projektu.
9. Na početku i na kraju programskog sadržaja „Žensko preduzetništvo“, istaknuto je da je riječ o sponzorisanom sadržaju.
10. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da prikuplja i objavljuje informacije od značaja za unaprjeđivanje i promociju (ženskog) preduzetništva, uključujući informacije o planovima i realizaciji projekata, inicijativa ili drugih mogućnosti za njihovo ostvarivanje. Pri tome, emiter ima pravo i uredničku slobodu da odabira način i sagovornike kako bi predstavio određenu temu ili događaje. U konkretnom slučaju, predmetna emisija „Žensko preduzetništvo“ predstavlja kombinaciju intervjua sa gostima u studiju, izvještaja o događaju (prezentacija projekta) i anketa sa građanima/građankama.
11. Saglasno članu 4 Pravilnika o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom („Sl. list Crne Gore“, br. 11/12), intervjui, komentari i izjave su svrstane u informativni program, kao emisije namijenjene informisanju građana o događajima. Imajući u vidu da sadržaj „Žensko preduzetništvo“ predstavlja dio informativnog programa, omogućavanjem njegovog sponzorisanja emiter je prekršio zabranu sponzorisanja ovih programa.
12. U Obavještenju od 17.02.2022. godine, emiter je najavio da će zbog realizacije Ugovora o sponzorstvu doći do izmjene programske šeme. Iako je članom 3 članom dostavljenog Ugovora o sponzorstvu predviđeno da će emiter „sponzorisanane programske sadržaje ... emitovati u dogovorenim terminima, u skladu sa programskom šemom“, na osnovu dostavljenog Obavještenja od 17.02.2022. se može zaključiti da je zbog realizacije ugovora došlo do izmjene

programske šeme. Pored toga, činjenica da je Cjenovnikom emitera predviđena mogućnost da određeno lice bude sponzor „intervjua“ jasno govori da ovo nije izolovan slučaj već praksa kojom emiter omogućava da sponzor utiče na sadržaj (uključivanje njegovih ili predstavnika sa njim povezanih lica), kao i na raspored emitovanje sponzorisanih sadržaja (kroz promjene programske šeme). Time je emiter prekršio član 95 stav 1 tačka 1 Zakona.

13. Dominantan dio predmetne emisije posvećen je predstavljanju stavova predstavnika sponzora (Anđela Milošević - Sekretarijat za preduzetništvo, komunalne poslove i saobraćaj) i njegovog projektnog partnera (Janko Milutin - Udruženje agencija za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca Crne Gore). Ne dovodeći u pitanje značaj predstavljanja projekta koji je usmjeren na unaprjeđivanje ženskog preduzetništva, kao i drugih povezanih aktivnosti (usvajanje i realizacija strateških i operativnih dokumenata i sl.), emisija je u značajnom dijelu bila posvećena promociji aktivnosti i rezultata ovih subjekata. Direktnim podsticanjem na korišćenje usluga sponzora posebnim promotivnim upućivanjem na te usluge (poziv svim zainteresovanim ženama da se prijave na konkurs), emiter je prekršio uslov da sponzorisani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge, što je propisano članom 95 stav 1 tačka 2 Zakona i članom 61 Pravilnika.

Imajući to u vidu, predmetna emisija bi mogla dovesti javnost u zabludu u vezi sa njenom prirodom. Naime, iako predstavljena kao urednički (sponzorisani) sadržaj, ona ima dosta elemenata oglašavanja i promocije sponzora.

14. Dok je članom 3 dostavljenog Ugovora o sponzorstvu, predviđeno da će emisija biti jasno označena imenom sponzora „Opština Kotor, Sekretarijat za preduzetništvo, komunalne poslove i saobraćaj Opštine Kotor“, na početku emisije je navedeno da su „Sponzori emisije ... Fond za dobro upravljanje, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada – MOR.“

Iako je nesporno da je emiter prekršio zabranu sponzorisanja informativnog programa, ovakvim pogrešnim označavanjem sponzora, emiter potvrđuje i nedosljednost u primjeni standarda da „kada je program sponzorisan u cjelini ili djelimično, mora jasno biti označen imenom, logotipom i/ili drugim simbolom sponzora, kao što je upućivanje na njegov/e proizvod/e ili njegovu/njegove uslugu/usluge ili njegov prepoznatljivi znak na primjeren način za programe, na početku, tokom i/ili na kraju programa“.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-J-9, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je objavljivanjem programskog sadržaja prekršio član 95 stav 1 tač. 1 i 2 i stav 5 Zakona i čl. 60 i 61 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasí emitovanje programskih sadržaja u okviru radijskog programa „Radio Kotor“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo i da, u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u programu „Radio Kotor“.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- „Lokalnom javnom emiteru Radio Kotor“ d.o.o
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

DIREKTOR

Goran Vuković